

**ABSOLVENTSKÁ PRÁCE
ZÁKLADNÍ ŠKOLA, ŠKOLNÍ 24, BYSTRÉ 569 92
9. ROČNÍK**

Lovečtí psi a jejich výcvik

Markéta Lidmilová

ŠKOLNÍ ROK 2014/2015

Prohlašuji, že jsem absolventskou práci vypracovala samostatně a všechny použité zdroje jsem řádně uvedla.

Děkuji za pomoc při zpracování tématu panu učiteli Mgr. Janu Neudertovi a také svému otci Rostislavu Lidmilovi za navržené téma a zformulování definice myslivecké kynologie. Dále panu MVDr. Jiřímu Teplému za zapůjčené knihy, které mi v mé absolventské práci pomohly, a v neposlední řadě děkuji svému příteli Jiřímu Teplému, který mi pomohl s korekcí textu. Tímto děkuji všem, kteří se nějak zasloužili na mé absolventské práci.

13. května 2015

1 Obsah

1 Obsah.....	1
2 Úvod.....	2
3 Význam myslivecké kynologie.....	3
4 Charakteristika loveckých skupin.....	4
4.1 Ohaři.....	4
4.2 Slídiči.....	4
4.3 Retrívři a přinašeči.....	5
4.4 Honiči.....	5
4.5 Barváři.....	6
4.6 Norníci.....	6
5 Druhy zkoušek.....	7
5.1 Zkoušky vloh (ZV).....	7
5.2 Podzimní zkoušky (PZ).....	7
5.3 Lesní zkoušky (LZ).....	7
5.4 Zkoušky k vyhledávání, vyhánění a nadhánění spárkaté zvěře u psů s kohoutkovou výškou do 55 cm (ZVVZ).....	7
5.5 Barvářské zkoušky (BZ).....	7
5.6 Zkoušky z vodní práce (VP) ohařů.....	8
5.7 Zkoušky z vodní práce (VP).....	8
5.8 Všestranné zkoušky (VZ).....	8
5.9 Barvářské zkoušky honičů (BZH).....	8
5.10 Honičské zkoušky (HZ).....	8
5.11 Individuální honičské zkoušky slovenských kopovů (IHZ-SK).....	8
5.12 Předběžné zkoušky barvářů (Pb).....	9
5.13 Individuální zkoušky barvářů (IHb).....	9
5.14 Zkoušky nováčků (ZN).....	9
5.15 Individuální zkouška z norování (IZN).....	9
6 Popis výcviku Jezevčíka drsnosrstého standardního.....	10
6.1 Základní povely.....	10
6.2 Popis výcviku a průběhu zkoušek z norování (ZN) s Bonnym.....	11
6.3 Popis výcviku na barvářské zkoušky (BZ) s Bonnym.....	12
6.4 Popis průběhu barvářských zkoušek (BZ) s Bonnym.....	14
7 Fotografie.....	16
8 Závěr.....	21
9 Použitá literatura.....	22

2 Úvod

Úvodem chci říct, že toto téma na absolventskou práci mi poradil můj otec. Dané téma se mi zalíbilo, už od mala mám dobrý vztah k myslivosti a kynologii. Jelikož vlastním psa jezevčíka drsnosrstého standardního Bonny Akinom vrženého 7. 6. 2012 a můj otec vlastní českého fouska Avar z Podřebčem, vržen 18. 4. 2006, tak se mi toto téma zdálo dobré. Ve své absolventské práci popisuji výcvik Bonnyho. U Avarova výcviku jsem také byla, ale tento výcvik už tady nepopisuji, to už by byla má práce až moc rozsáhlá. Výcvik českého fouska by mohl být námětem na některou z dalších absolventských prací. Všechny výcvik provádím se svým otcem, kterému tímto děkuji za pomoc s Bonnym.

3 Význam myslivecké kynologie

Myslivecká kynologie je souhrn činností spojených s výcvikem jednotlivých loveckých plemen, rozdělených do skupin FCI a dle jejich vloh, pro která byla vyšlechtěna, s následným využitím v praxi.¹ Myslivecké kynologie se využívá při dosledech postřelené zvěře, při přinášení střelené zvěře, dále při norování škodné zvěře, vyhledání zvěře, nejen při lovu, ale i při vyhánění zvěře před senosečí. Myslivecká kynologie je pro myslivce velmi důležitá. Bez vyšlechtění loveckých plemen a jejich cvičení na různé zkoušky by myslivec nenašel postřelené kusy nebo by si nedonesl kachnu z vody. Nebýt loveckých psů, tak jsou zde také přemnožené některé populace škodné zvěře. Zvěř je potřeba redukovat na rozumné stavy. Pes je pro myslivce výborným společníkem, provází ho na svých cestách revírem a při tom mezi nimi vznikne přátelské pouto. Jak se říká, pes je nejlepším přítelem člověka a myslivec bez psa je jen poloviční myslivec.

1 Rostislav Lidmila

4 Charakteristika loveckých skupin

(TICHÁ, Vladimíra a Jan TICHÝ. *Atlas plemen loveckých psů*. I. Praha: VEGA, 2003. ISBN 80-903186-0-6.)

4.1 Ohaři

Skupina FCI číslo VII. Psi pracují s vysokým nosem. Jejich typickou vlastností je, že nalezenou zvěř vystavují. Jejich práce by se dala označit jako „práce před výstřelem.“ Typickými zástupci jsou český fousek, německý ohař, pointer, maďarský ohař, výmarský ohař, slovenský ohař a další.

Ilustrace 1: český fousek

4.2 Slídiči

Skupina FCI číslo VIII. Byli vyšlechtěni k tomu, aby vyhledávali a vyháněli drobnou zvěř v méně přehledném terénu remízků a křovin. Pracují s nízkým nosem a měli by být hlasití na teplé stopě. Typickými zástupci jsou anglický kokršpaněl, anglický špringr španěl, velššpringršpaněl, německý křepelák a další.

Ilustrace 2: německý křepelák

4.3 Retrívři a přinašeči

Skupina FCI číslo VIII. Plemena s vrozenou schopností aportovat. Uvádí se u nich, že mají značně vyvinutou čichovou paměť. Typická je pro ně i velmi přátelská povaha a výborná ovladatelnost. Do této skupiny lze řadit i vodní psi. Typickými zástupci jsou labradorský retrívr, zlatý retrívr, flat coated retrívr, chesapeake bay retrívr a další.

Ilustrace 3: zlatý retrívr

4.4 Honiči

Skupina FCI číslo V + VI. Patří k nejstarším plemenům. Zvěř dokáže najít i v obtížně přístupných houštinách a hlasitě ji nahnat před lovce. Typickou vlastností honičů je vytrvalost a výborná orientace. Typickými zástupci jsou baset, slovenský kopov, bígl, bernský honič, malý modrý gaskoňský honič a další.

Ilustrace 4: slovenský kopov

4.5 Barváři

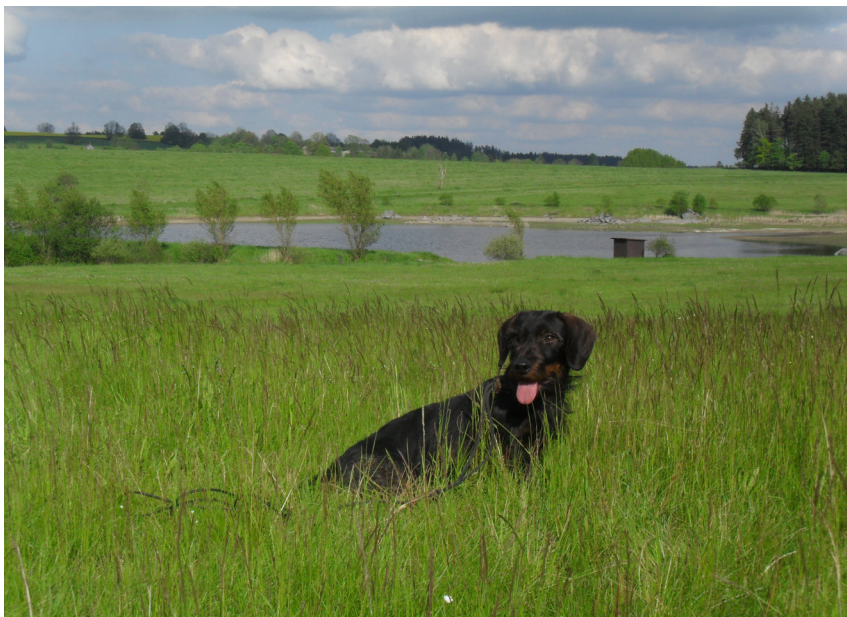
Skupina FCI číslo VI. Jsou označováni za specialisty pro práci při dosledu spárkaté zvěře. Mají vynikající nos a schopnost sledovat i poměrně starou stopu. Zástupci barvářů jsou pouze tři a to alpský brakýř jezevčíkovitý, bavorský barvář a hannoverský barvář.

Ilustrace 5: alpský brakýř jezevčíkovitý

4.6 Norníci

Skupina FCI číslo III + IV. Teriéři s odpovídající kohoutkovou výškou + jezevčici. Typická je pro ně ochota následovat zvěř do nor a schopnost samostatné práce. Typickými zástupci jsou border teriér, bulteriér, český teriér, foxteriér, jagteriér, parson russel teriér, jack russel teriér, velšteriér, patterdale teriér (toto plemeno není ovšem uznané FCI), jezevčici a další.

Ilustrace 6: jezevčík drsnosrstý standardní

5 Druhy zkoušek

Zkušební řád pro zkoušky lovecké upotřebitelnosti; platný od 1. 4. 2014, Českomoravská myslivecká jednota a.s.s

Zkoušky se vždy provádí dle platných zkušebních řádů vydaných ČMMJ. Poslední vydané platné zkušební řady platí od 1. 4. 2014. Zkoušky se dělí na následující.

5.1 Zkoušky vloh (ZV)

ZV nejsou zkouškami lovecké upotřebitelnosti, ale prokazují se při nic vrozené vlohy a slouží ke kontrole dědičnosti a je významnou zkouškou pro chovatelské kluby. Tento druh zkoušky mohou absolvovat všechna lovecká plemena. Na zkouškách vloh se zkouší přirozený způsob lovu na drobnou zvěř a v ojedinělých případech, kdy zde zvěř není, se vypouští zvěř živá pernatá nebo srstnatá z umělého chovu. Zvěř se vypouští ve zcela výjimečných případech do prostoru konání zkoušek, nikoliv přímo před psy. Vypouštěná zvěř musí být zdravá, v kondici, nesmí být poraněná. Usmrcená zvěř se nepoužívá.

5.2 Podzimní zkoušky (PZ)

PZ kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného pro vyhledání, dohledání a přinášení drobné zvěře. PZ se mohou účastnit všechna lovecká plemena. Zde se zkouší přirozený způsob lovu na drobnou zvěř a v ojedinělých případech, kdy zde zvěř není, se vypouští zvěř živá pernatá nebo srstnatá z umělého chovu. Zvěř se vypouští ve zcela výjimečných případech do prostoru konání zkoušek, nikoliv přímo před psy. Vypouštěná zvěř musí být zdravá, v kondici, nesmí být poraněná. Psi se dále zkouší na předem usmrcené drobné zvěři srstnaté a pernaté. Není-li k dispozici zajíc, lze použít dospělého králíka z domácího chovu, odpovídajícího zbarvením zajíci.

5.3 Lesní zkoušky (LZ)

LZ kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného k vyhledání, dohledání a přinášení drobné zvěře (mimo plemen jezevčíků a teriérů) hlavně v lesních honitbách a k vyhledávání (dovoluje-li to zákon) a dosledu spárkaté zvěře. Zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena. Na LZ se zkouší na živé zvěři a na předem usmrcené zvěři spárkaté a předem usmrcené drobné zvěři srstnaté, pernaté a lišce. Není-li k dispozici zajíc, lze použít dospělého králíka z domácího chovu, odpovídajícího zbarvením zajíci.

5.4 Zkoušky k vyhledávání, vyhánění a nadhánění spárkaté zvěře u psů s kohoutkovou výškou do 55 cm (ZVVZ)

ZVVZ kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného pro vyhledávání živé spárkaté zvěře. Zkouší se z pravidla v lesním porostu. Zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena mimo plemen ohařů a psů, jejichž kohoutková výška překračuje 55 cm. Na zkouškách se zkouší na živé zvěři.

5.5 Barvářské zkoušky (BZ)

BZ kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného pro dosled spárkaté zvěře. Zkouší se v lesním porostu. Zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena. Na BZ se zkouší na předem usmrcené spárkaté zvěři.

5.6 Zkoušky z vodní práce (VP) ohařů

VP kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného k vyhledání, dohledání a přinášení drobné zvěře se specializací pro lov vodní zvěře. Zkouší se na rozsáhlých vodních plochách. Zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena. Na VP se zkouší na živé zvěři a na předem usmrcené nebo střelené drobné pernaté vodní zvěři.

5.7 Zkoušky z vodní práce (VP)

VP kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného k vyhledání, dohledání a přinášení drobné zvěře se specializací pro lov vodní zvěře. Zkouší se na rozsáhlých vodních plochách. Zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena retrívrů a loveckých slídičů a dále všechna plemena loveckých psů, která nemají VP ve svých zkušebních řádech, s výjimkou ohařů. Na VP se zkouší na živé zvěři a na předem usmrcené nebo střelené drobné pernaté vodní zvěři.

5.8 Všestranné zkoušky (VZ)

VZ kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného k vyhledávání, dohledání a přinášení drobné zvěře a pro vyhledávání (dovoluje-li to zákon) a dosled spárkaté zvěře, a to ve všech přírodních podmínkách. VZ se konají na poli, v lese a na vodě. VZ ohařů jsou dvoudenní. Zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena. Na zkouškách se zkouší přirozený způsob lovu na drobnou zvěř a v ojedinělých případech, kdy zde zvěř není, se vypouští zvěř živá pernatá nebo srstnatá z umělého chovu. Zvěř se vypouští ve zcela výjimečných případech do prostoru konání zkoušek, nikoliv přímo před psy. Vypouštěná zvěř musí být zdravá, v kondici, nesmí být poraněná. Psi se dále zkouší na předem usmrcené drobné zvěři srstnaté, pernaté a lišce. Není-li k dispozici zajíc, lze použít dospělého králíka z domácího chovu, odpovídajícího zbarvením zajíci.

5.9 Barvářské zkoušky honičů (BZH)

BZH kvalifikují psa k dosledu spárkaté zvěře se zvláštním zaměřením na náročný lov a dosled zvěře černé a vysoké. BZH se konají 1 den a zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena mimo plemena ohařů. Na BZH se zkouší na předem usmrcené černé zvěři.

5.10 Honičské zkoušky (HZ)

HZ kvalifikují psa k dosledu spárkaté zvěře (vysoké a černé). HZ jsou dvoudenní a zkoušek se mohou účastnit všechna lovecká plemena mimo plemena ohařů a psů, jejichž kohoutková výška překračuje 55 cm. Na zkouškách se zkouší přirozený lov živé zvěře (vysoké zvěře, černé zvěře, lišky a zajíce) a na předem usmrcené černé zvěři.

5.11 Individuální honičské zkoušky slovenských kopovů (IHZ-SK)

IHZ-SK se zkouší při společném lovu na černou zvěř. Zkoušky se skládají z vybraných disciplín, které se zkouší na HZ. IHZ-SK jsou zpravidla jednodenní (není-li během zkoušek prokázána ochota k práci na černou zvěř, je možno ji vyzkoušet druhý den na obůrce). Zkoušek se výhradně účastní jedinci plemene slovenský kopov. Na zkouškách se zkouší přirozený lov živé zvěře (vysoké zvěře, černé zvěře, lišky a zajíce).

5.12 Předběžné zkoušky barvářů (Pb)

Pb kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného k dosledu spárkaté zvěře. Pb se konají 1 den a mohou se jich účastnit všechna plemena barvářů a všechna ostatní lovecká plemena. Na zkouškách se zkouší na předem usmrcené zvěři.

5.13 Individuální zkoušky barvářů (IHb)

IHb kvalifikují psa jako lovecky upotřebitelného k dosledu spárkaté zvěře. IHb se zkouší při lovu zvěře spárkaté v případě, že je nutné zastřelený nebo postřelený kus dosledovat. IHb se mohou účastnit psi všech plemen barvářů, kteří uspěli při Pb.

5.14 Zkoušky nováčků (ZN)

Zn kvalifikují psa pro práci pod zemí. ZN jsou bez kontaktu psa s liškou. Liška je v umělé noře od zkušeného psa fyzicky oddělena kovovou mřížkou nebo jinou pevnou, pachově a zvukově prostupnou přepážkou. Ke zkouškám z norování je pořadatel povinen zajistit dostatečné množství lišek. Lišky musí být zdravé a vyhovovat veterinárním předpisům. Požití lišek upravuje zkušební řád.

5.15 Individuální zkouška z norování (IZN)

IZN v přírodních a přírodních umělých norách (při praktickém výkonu práva myslivosti). Zkoušek se mohou účastnit pouze plemena jezevčků a teriérů.

6 Popis výcviku Jezevčíka drsnosrstého standardního

Základem výcviku je vybudování dobrého vztahu se štěnětem. *Štěně jezevčíka nesnáší dril a nátlak. Štěně samostatně musíme naučit chovat se tak, jak potřebujeme. Žádoucí je častý a laskavý kontakt, v němž vlídné slovo, pohlázení a občasný pamlsek jsou prostředky, jimiž dosáhneme důvěry a závislosti, ale i značné míry poslušnosti.*² Štěně musíme naučit základním povelům, jako je např. sedni, lehni a k noze, které se dělají na vodítku, než se v nich štěně utvrdí, poté se dělají volně. Až štěně tyto povely zvládá a je ovladatelné, je zde možnost začít ho cvičit na některé zkoušky. Jezevčíci jsou výborní na dosledy černé zvěře.

6.1 Základní povely

Následující povely jsou důležité pro poslušnost, pes by měl zvládat alespoň některé z těchto základních povelů jako, např. sedni a k noze.

Povel **sedni** jsme cvičili s Bonnym, jak jsem již zmiňovala, zprvu na vodítku. Tento povel jsme cvičili tak, že jsme Bonnymu nasadili obojek a připnuli si jej k vodítku. Bonnyho máme před sebou a zvedáme vztyčený ukazováček pravé ruky se slovy: „Ssst“ a Bonnymu jsme přimáčkli záď k zemi, aby seděl. Když to Bonny chvíli vydržel, odměnili jsme ho pamlskem. Takto jsme opakovali, až se to Bonny naučil. Tohoto povelu využíváme po přivolání psa k sobě, posadíme ho a upneme jej na vodítko.

Povel **místo** nebo též **lehni** jsme Bonnyho učili tak, že jsme si jej přivolali, uvázali jej na vodítko, a přimáčkli mu hlavu a záď k zemi se slovy: „MÍSTO“. Když to Bonny alespoň chvíli vydržel, odměnili jsme ho. Také jsme jej tento povel učili na píšťalku. Postupovali jsme úplně stejně, jen místo povelu místo jsme pískali do píšťalky dlouhý zeslabující tón.

Povel **k noze** jsme Bonnyho učili tak, že jsme jej upoutali na vodítko, a plácnutím ruky o levé stehno se slovy: „K NOZE“ jsme se pomalu pustili do chůze. V levé ruce máme proutek, kterým pláceme Bonnyho přes kýtky, když jde moc rychle. Za chvíli se to Bonny naučil. Tento povel se musí opakovat, aby ho pes nezapomněl.

Povel **do boudy** jsme cvičili pomocí misky se žrádlem. Bonnyho jsme si pustili po zahradě, ať se proběhne a mezi tím se mu žrádlo chladilo. Až byl Bonny proběhaný, tak jsem zašla po misku se žrádlem, Bonny běžel samozřejmě za mnou. Misku jsem uchopila do ruky, Bonny u mě stál a já řekla povel „DO BOUDY“ a pomalu se rozešla směrem k boudě. Bonny mě následoval a běžel přede mnou do boudy. Po asi měsíci se Bonny naučil, jen jak sáhnout na misku, automaticky běží do boudy a já mu zanesu žrádlo.

Povel **za paty** se nejlépe cvičí v zimě ve vyjeté koleji od traktoru, kde nemá pes kam uhnout, ale jde to také cvičit v ostružinách, kde jde pes za námi, aby se nepopíchal. Takto jsme to cvičili i s Bonnym. Začali jsme cvičit už na podzim na lesní cestě, ale Bonny byl spíše u nohy. Je-li totiž Bonny ostružiny nemusí, a když přes ně jdeme, tak se zastaví a nejde dál, tak jsme to cvičili, až napadlo alespoň trochu sněhu. Bonnyho jsme posadili a řekli povel „ZA PATY“ a velmi pomalým krokem jsme se rozešli. V ruce jsme měli proutek, a když chtěl Bonny předbíhat, tak dostal přes kýtky. Po několika měsících to Bonny už zvládal. Tohoto povelu jde využít při šoulání, aby se nám pes nepletl pod nohy.

² VOCHOZKA, Václav, Fotografie Vladimír DOLEŽAL a Ilustrace Oldřich TRIPES. *Jezevčíci v myslivecké praxi: výchova, příprava, vedení*. České Budějovice: Dona, 2000. ISBN 80-861-3677-9.

6.2 Popis výcviku a průběhu zkoušek z norování (ZN) s Bonnym

Už když jsme si Bonnyho pořídili, tak jsme věděli, že bychom s ním chtěli udělat norovací zkoušky, nebo-li zkoušky nováčků. Od mala jsme s ním cvičili hlasitost. Když táta vyráběl umělé nory, tak jsme Bonnymu část sestavili, abychom vyzkoušeli, jak se zachová. Bonnymu se dovnitř zprvu nechtělo, ale zvědavost u něj zvítězila, a tak to proběhl.

S tatškou jsme se domluvili, že bychom se pokusili úspěšně složit norovací zkoušky v roce 2013. Jelikož na zkoušky nováčků musí být pes starší roku a dne, tak jsme se s tatškou domluvili, že bychom zajeli na zkoušky do nedalekého Rovečného, které se konali 22. 6. 2013, kdyby se nám zkoušky nepovedli, tak bychom jeli na zkoušky do Poličky, které se konali v září. Na internetových stránkách Okresního mysliveckého spolku Žďár nad Sázavou jsme zjistili, kdy a kde se konají nácviky na zkoušky. Nácviky začaly koncem května vždy každou neděli u nory v Rovečném. Na první nácvik jsme přijeli, pozdravili jsme se s normistry a se všemi dalšími vůdci a doprovody. Normistři pustili lišku do nory a my už jen čekali, až půjdeme na řadu. Když jsme se dostali na řadu, tak táta vešel do oploceného prostoru vyhrazeného pro noru. Normistři pustili lišku do prvního kotle. Tatška pustil Bonnyho. Bonny doběhl k prvnímu kotli, mezi kotli je vždy přepážka, aby nedošlo ke kontaktu s liškou, protože kontaktní norování není u nás povoleno až na výjimku, kterou tvoří individuální zkouška z norování v přírodních norách (IZN). Bonny nejprve pouze trochu kňučel, ale pan normistr Milan Řehůrek trochu bouchnul klackem do železné přepážky a Bonny se rozhlásil. Lišku jsme pustili do druhého kotle, Bonny trochu ustal s hlášením, ale hned se pustil za ní a opět vytrvalé hlášení. Liška se pustila do posledního kotle. Bonny doběhl ke třetímu kotli, táta jej odebral a pustil ho na čas. Na poprvé to měl za 29 sekund a na známku 4 se potřebuje čas do 30 sekund. S každým nácvikem to Bonnymu šlo lépe a lépe. Tatška mi navrhl asi 3 dny před zkouškami, že bych si ho mohla odvést sama, já jsem byla ráda.

V den zkoušek táta Bonnyho ráno vyvenčil, nabrali jsme prezidenta Kynologického klubu pana Stanislava Cacka a jeho vnuka Tomáše Cacka a jeli jsme směr Rovečné. Přijeli jsme na místo, Bonny jako vždy hlásil na všechny psy okolo. Se všemi jsme se pozdravili a tatška domluvil s rozhodčími, že si Bonnyho odvedu já. Zkoušky byly zahájeny nástupem. S Bonnym a s tátou jsme stáli asi šesti od kraje, měli jsme tu čest stát vedle Doc. MVDr. Karla Bukovjana, CSc. Losovala jsem já a vytáhla jsem číslo 15 z 20. Měli jsme štěstí na los, po 14. psovi se odvětrávala nora, tak tam Bonny neměl tolik pachů. Chvilí jsem s Bonnym čekala já, pak jsme se s tátou vystřídali. Když řekli, že se po 14. psovi odvětrává nora a bude půl hodinová přestávka, tak jsem byla nervóznější ještě víc. Pořád jsem si opakovala, co mám podat za hlášení. Asi třikrát mě volali, abych se připravila. Já byla nervozní a Bonny byl natěšený do nory. Když jsem poprvé v životě vešla do toho vyhrazeného prostoru pro noru, vždy na nácvicích chodil táta, tak jsem se postavila před rozhodčí, smekla jsem klobouk a řekla mé naučené hlášení. Po mém skončeném hlášení si vzal slovo vrchní rozhodčí Jan Kesner a řekl: „Tak tohle je nejlepší proslov, který jsem tady dneska slyšel. Oslovila rozhodčí i koronu, pěkně se představila a představila psa. Vážně krásný proslov.“ Najednou byl velký potlesk a vrchní rozhodčí ještě dodal: „A dámy klobouk nesmekávají.“ Po těchto vlídných slovech od vrchního rozhodčího, která mě velmi potěšila, jsme se pustili do zkoušky. Sehnula jsem se k Bonnymu, znovu jsem se zeptala rozhodčích, jestli ho mohu pustit, a pan Adolf Kyncl mi odpověděl, že ano. Bonnyho jsem pustila, pan Kyncl mi řekl, ať jdu k nim a pomalu jdu s Bonnym. Bonny u prvního kotle hlásil, ale po chvíli začal brát za přepážku, tak rozhodčí museli zkrátit čas, aby si nevylomil zub. U druhého kotle taktéž vytrvale hlásil. Pustili ho k třetímu kotli, já jsme ho s mírnými obavami odebrala, ale Bonny byl v klidu, rychle jsem přeběhla na začátek nory, aby nám mohli změřit disciplínu rychlost. Bonny jako vždy šel pomaleji, ale to není na škodu. Je lepší, když si jde pes pomalu, než když vběhne do kotle a je velká možnost, že ho tam jezevec zazdí. Po složení disciplíny rychlost jsem odebrala Bonnyho od posledního kotle, upoutala na vodítko a vyslechla si výsledek naší práce. Smekla jsem klobouk a čekala na výrok rozhodčích. Výsledek mi sdělil pan Kyncl, který

mi hned říkal, že smekat nemusím. Výsledné ocenění bylo, ochota k práci 4, byl v neustálém kontaktu s liškou, hlasitost 4, vytrvale hlásil, jelikož bral za přepážku, tak mu byl zkrácen čas, aby si nevylomil zub, vytrvalost 4, neopustil ani jednu noru a rychlost byla za 19 sekund, výsledná známka do 30 sekund je 4. Uspěli jsme v plném počtu 84 bodů. Počkali jsme, až to dodělali ostatní psi, najedli jsme se a čekali na vyhlášení. Udělali jsme znovu nástup a čekali jsme, až nás zavolají pro diplom, rodokmen, a pro potvrzení o vykonání zkoušek. Zavolali nás a dostali jsme diplom atd. Chvilí jsme tam pobýli, udělali nějaké fotky a jeli jsme domů.

6.3 Popis výcviku na barvářské zkoušky (BZ) s Bonnym

Po zkouškách z norování jsme si s tátou řekli, že bychom někdy v budoucnu mohli s Bonnym zkusit barvářské zkoušky. Byli jsme se s ním podívat, už když byl malý na zkouškách v Borové, aby si zvykl na psy a my se podívali, jaké disciplíny se kde dělají.

Už v zimě jsme s Bonnym začali cvičit **následování** za patami. Cvičili jsme to na sněhem zaváté cestě, ve které byly vyjeté koleje od traktoru. Jde to dobře naučit, protože se zde pes učí chodit za vůdcem na povel za paty. Bonnyho jsme posadili, řekli jsme za paty, v levé ruce jsme drželi proutek, kterým bychom ho plácli přes mordu, kdyby předbíhal. Když vždy alespoň chvíli pěkně šel, tak jsme ho odměnili. *Disciplína následování se provádí na lesní cestě, vůdce si nabije zbraň a velmi pomalu postupuje revírem, pes jde neupoutaný nebo upoutaný na vodítku těsně za ním nebo těsně vedle jeho levé nohy. Asi po 50 krocích se vůdce zastaví, vyčká na místě 15 až 30 vteřin, pes musí sedět, ležet nebo stát. Pes musí vůdce sledovat pozorně, klidně a tiše, musí se dát nenápadným tichým povelům zastavit a stejným způsobem uvést do pohybu. Po uplynutí stanovené doby se opět rozejdou a asi po 50 krocích se oba zastaví, pes si sedne, lehne nebo zůstane stát a vystřelí. Pes musí zůstat naprosto klidný. Po výstřelu vůdce psa, který následovat volně, upoutá na vodítko.*³ A dojde si na zpět k rozhodčím pro výsledné ohodnocení.

Během jara jsme začali s Bonnym cvičit **odložení a vodění na řemeni**. Nejprve ho začal cvičit táta a pak mi ukázal, jak se tyto povely cvičí. Začala jsem je s Bonnym cvičit také. **Odložení** jsme s Bonnym cvičili tak, že jsme mu očistili zem od jehličí. Posadili jsme jej na očištěnou zem se slovy místo, (viz. Kapitola 5.1.) a uvázali jej. Za začátku jsme jej odkládali v krátkém intervalu, který jsme postupně prodlužovali až na dobu určenou 5 minut. Po každé když chvíli vydržel, tak jsme jej odměnili. *Odložení se provádí s uvázáním na zcela rozvinutém barvářském řemeni, jehož konec je uvázán v místě odložení psa, nebo volně, bez psu známého předmětu. Rozhodčí určí místo k odložení psa. Jeden z rozhodčích se ukryje v dobrém větru tak, aby mohl odloženého psa sledovat. Druhý rozhodčí přivede vůdce a psa na místo určené k odložení. Místo k odložení psa si musí vůdce řádně prohlédnout, aby jej neodložil k vosímu hnízdu, mraveništi apod. Potom odejdou tak daleko, aby je pes nemohl navětrít a vidět. Pes se může během odložení posadit nebo postavit, ale nesmí poodejít. Po 5 minutách se vůdce pro psa vrátí a odvede ho.*⁴

Vodění na řemeni jsme s Bonnym cvičili v laťáku. Bonnyho jsme si posadili, dali povel k noze a pomalu se rozešli. V levé ruce jsme měli proutek, a když šel Bonny doleva, tak dostal přes mordu. Postupem času se Bonny začal řadit za paty, tak jsme se s tatškou domluvili, že budeme Bonnymu dávat povel za paty. Bonny začal chodit za patami a tuto disciplínu docela zvládal. Za každé pěkné jítí dostal odměnu. Disciplína se provádí mezi vyznačenými stromy. *Pes musí jít vedle levé nohy vůdce nebo těsně za svým vůdcem, nemá ho předbíhat ani se nechat táhnout. Nemá se zaplétat do keřů ani zachytávat za stromy. Vůdce projde kolem několika keřů nebo stromů těsně, aby dokázal, jak pes zvládá vodění. Tahá-li pes svého vůdce, zachytává-li se za stromy nebo keře nebo*

3 Zkušební řád pro zkoušky lovecké upotřebitelnosti; platný od 1. 4. 2014, Českomoravská myslivecká jednota a.s.s

4 Zkušební řád pro zkoušky lovecké upotřebitelnosti; platný od 1. 4. 2014, Českomoravská myslivecká jednota a.s.s

ho správně nenásleduje, obdrží za každou chybu nižší známku. Během zkoušky vůdce nesmí držet vodítko v ruce, usměrňovat pohyb psa a nedávat mu žádné povely.⁵

Začátkem května jsme začali cvičit **práci na pobarvené stopě** jako **vodič** též nazývanou barva. Bonnymu jsme zprvu kapali jen kratší barvu, kterou jsme zkoušeli po chvíli od nakapání, danou délku a čas jsme prodlužovali. Barvu jsme cvičili na začátku tak, že jí šel tatka nakapat a já se procházela po cestě s Bonnym. Až tatka přišel, tak si vzal Bonnyho, předělal mu obojek na barvářskou šňůru a pomalu se rozešli. Já šla za nimi a pozorovala jsem, jak Bonny jde. Na konci barvy je položena deka, která má imitovat barvicí spárkatou zvěř. Vždy jsme došli na konec, i když tam byly nějaké chybičky, které se postupně zmenšovaly. Po delší době se Bonnymu vepřová krev moc nezamlouvala a začínal se zajímat o další stopy. Tak jsme tyto nácviky omezili. Na tuto disciplínu je časový limit 45 minut, za který by měl být pes schopen barvicí spárkatou zvěř úspěšně dohledat. *Pobarvená stopní dráha má být dlouhá asi 500 až 550 kroků se dvěma změnami směru. Pro založení jedné pobarvené stopy se použije 0,3 – 0,5l vepřové krve nebo barvy jakékoliv spárkaté zvěře. Přimíšení trávniku není vyloučeno. Před započetím práce na barvě připne vůdce psovi barvářský obojek s řemenem minimálně 5m dlouhým. Po přiložení psa na nástřel má pes ukázat barvu a pokračovat volným tempem po barvě s nízkým nosem. Má pracovat na plně rozvinutém barvářském řemeni, který drží vůdce po celou dobu práce (s výjimkou přehmátnutí v případě překonávání překážky) v ruce alespoň ve vzdálenosti 5 m od psa. Po celý čas musí být zřejmé, že pes je v barvářském řemeni zalehlý, že sleduje stopu s jistotou. Dojde-li k loži, má ukázat barvu a ve správném směru pokračovat. Sejde-li však z barvy a vůdce to nepozoruje, musí alespoň jeden rozhodčí postupovat za ním a po asi 30 krocích ho zatroubením upozornit na nutnou opravu. Potom jsou vůdce a pes vráceni do místa, kde sešli z barvy, a rozhodčím navedeni ve směru pokračování. Za každou takovou opravu se snižuje známka o jeden stupeň. Známká se snižuje o jeden stupeň, jestliže, se vůdce ohlíží, aby zjistil správný směr stopy podle značek, když jde pes těžko zbrzditelným tempem a když je nedostatečně rozvinutý řemen a pes má malý zájem o stopu. Jestliže pes mine kus položený na konci pobarvené stopy a vůdce to nepozoruje, po 30 krocích rozhodčí zatroubením vůdce zastaví a vůdci oznámí, že pes disciplínu nesplnil a obdrží známku 0.⁶*

Jakmile pes zvládá výše popsané disciplíny, tak by měl uspět na barvářských zkouškách. Ale může se stát cokoliv, pejsek nemusí mít svůj den, nemusí se vydařit počasí atd.

Na nácviky do Borové jsme začali jezdit měsíc před zkouškami. Nácviky byly dva, každý si zde vyzkoušel práci na pobarvené stopě a ostatní disciplíny. Pan lesmistr ve výslužbě Zdeněk Valášek nám poradil, jak máme dělat které disciplíny, společně s panem Janem Rollerem nám vytýkali chyby, kterých jsme se dopouštěli. Pomocí těchto nácviků jsme některé věci dopilovali, ale ne všechny.

⁵ Zkušební řád pro zkoušky lovecké upotřebitelnosti; platný od 1. 4. 2014, Českomoravská myslivecká jednota a.s.s

⁶ Zkušební řád pro zkoušky lovecké upotřebitelnosti; platný od 1. 4. 2014, Českomoravská myslivecká jednota a.s.s

6.4 Popis průběhu barvářských zkoušek (BZ) s Bonnym

Na barvářské zkoušky jsme se připravovali už na přelomu roku 2013/14. Samotné zkoušky probíhaly 27. 9. 2014 v nedaleké Borové od 8 hodin. Taťka si ráno přivstal a šel vyvenčit Bonnyho. Já vstala o něco déle, oblékla jsem se a připravila si lesnici, protože jsme byli domluveni s panem Miroslavem Jílkem, který je mým učitelem na lesnici, že se na místě domluvíme s trubači, co tam troubí, jestli bychom si s nimi mohli zatroubit. Vyjeli jsme v 7.15 do Borové, protože jsme tam měli být dříve, abychom si stihli s panem Jílkem zatroubit.

Přijeli jsme do Borové na polesí Žižkov, kde jsme byli mezi prvními. Se všemi přítomnými jsme se pozdravili podáním ruky, zvláště pak s panem lesmistrem Valáškem, který nám na nácvicích velmi pomohl. Prohodili jsme pár slov a čekali jsme. Po chvíli dorazil i pan Jílek, se kterým jsme se šli trochu roztroubit, než chlapi dojeli. Taťka mezitím čekal s Bonnym u chaty, která se nachází v místě srazu. S panem Jílkem jsme se šli roztroubit k nedalekému krmelci. Zatroubili jsme si 4-5 skladeb a šli jsme zpět. Chvíli jsem postávala s tátou a pak jsem se šla s Bonnym projít. Došla jsem zpátky a pan Jílek už domlouval, jestli si smíme s chlapý zatroubit. Chlapi nebyli proti, protože Lukáš Kukla dostal v práci větví přes pusy a špatně se mu troubilo, Michalu Radiměřskému nebylo dobře a Josef Radiměřský by to sám neodtroubil, tak byli rádi, že jsme s nimi šli troubit. A šli jsme si to vyzkoušet ke krmelci.

Začal nástup a my zahráli skladbu Vítejte Vás, po které psi nastoupili. Taťka s Bonnym měli nastoupit jako první, ale já ani táta jsme to neslyšeli. Pak pan Jan Roller tátu s Bonnym volal znovu a to už nastoupili. Nejprve začal mluvit vrchní rozhodčí JUDr. Bohumil Hotař, který nás seznámil s rozhodčími a obeznámil nás, jak budou zkoušky probíhat. Taťka mě zavolal, ať vylosuji číslo. Vytáhla jsem číslo 8, což znamenalo, že jsme v druhé skupině s rozhodčími panem Radimem Illem a paní Monikou Illovou. Chlapi nám řekli, že bychom měli jít s nimi troubit i na konec barvy, taťkovi se to moc nelíbilo, kdyby byli nějaké problémy s Bonnym, ale řekl, ať jdeme, tak jsme šli. Pan Jílek tam měl ještě svoji paní a šest vnoučat ve věkovém rozpětí od 4 do 10 let, kteří se chtěli podívat, jak budeme troubit.

Taťka šel s Bonnym na disciplínu odložení a následně vodění. **Odložení** probíhalo u stromu číslo 3. Taťka Bonnyho uvázal a s rozhodčím odešel za zástěnu. Po 5 minutovém intervalu pro něj s rozhodčím šli. Rozhodčí se poradili o známce a sdělili ji taťkovi. Bonny prý pěkně seděl, ale dvakrát si kňournul. Takže dostal známku 3. Až si ostatní psi udělali disciplínu odložení, tak šli na disciplínu vodění v našem případě na řemeni. Mezitím my docela úspěšně troubili na koncích barev a povídali jsme si s chlapý.

Táta šel na **vodění** na řemeni jako druhý. Bonnyho měl uvázaného, dal mu povel za paty. Na nácviku nám bylo řečeno, ať chodíme blízko u stromů a pomalu. Tak tak táta činil. Bonny se zařadil za tátou, ale na pravou stranu. Pořád chodil po pravé straně, což se počítá za chybu. Prý se takto vychýlil třikrát hodně doprava. Taťka s Bonnym došli a řekli mu, že to Bonnymu zbytečně ztížil, že se přes ty velké kořeny blbě dostával a že mu tuto disciplínu zkazil on. Tato disciplína byla ohodnocena známkou 1. Já na barvách pořád nic nevěděla, až asi po 4. barvě mi táta napsal toto ohodnocení. Ptala jsem se, co se stalo, a taťka mi to pak řekl. Na 5. barvě tam na konci pak chvíli zůstali nějakí dva páni, kteří mi to tam popsali. Po skončení těchto disciplín se skupiny psů a rozhodčí vyměnili.

Táta mi napsal, že už přechází k barvám a na práci před barvou. Všichni psi dělali **následování**, kterého se taťka nejvíce obával. Nakonec bylo provedeno bezchybně a ohodnoceno známkou 4. Bonny šel tak, jak měl. Teď už jsem jen netrpělivě čekala u každé barvy, kdy už tátou s Bonnym uvidím. Nakonec šli předposlední **barvu**. Když jsme chvíli před tím, než táta s Bonnym došli, uviděli srnu běžící přes stopu, doufali jsme v to, že Bonny kus už úspěšně najde. A stalo se tak. Bonny kus dosledoval, měl to za 3, protože jednou sešel. Já jsem byla šťastná, když jsem viděla, že to úspěšně dosledovali. A taky se mi povedlo toho srnce i dobře zatroubit. Taťka šel už k cha-

tě, ale my jsme ještě museli přejít na druhou stranu s kusem a zatroubit. Poslední pejsek to také úspěšně zvládl. Nějaký pán se nabídl, že nás odveze, bral rozhodčí a říkal, že tam má ještě místo, tak pan Jílek řekl, ať jdu. Tak jsem šla.

Vzadu se mnou seděla paní Monika Illová, od které máme Bonnyho, takže už se známe delší dobu. Ptala se mě, jak jsem se k tomu trubení dostala. Tak jsem ji říkala, že na jedlovské nahánce, kde mně Pavel Soukal říkal, ať to zkusím. Já ze začátku nechtěla, ale pak jsem to zkusila. Vydávalo to takové zvláštní pultóny, pak nás Josef Straka poslal ven, že to poslouchat nebude. Venku se mi podařilo zatroubit C₂ a G₁. Pavel se nabídl, že mi lesnici půjčí domů. Doma jsem zkoušela trubit a táta volal panu Jílkovi, jestli neví o nějaké ke koupi. Pan Jílek říkal, že neví, ale že to chce trénovat. Tak jestli chceme, tak ať přijedeme. Tak jsme se dostavili, a tak jsem začala trubit.

Pak si rozhodčí vystoupili a já o něco dále také. Počkala jsem tam na chlapy, kteří mě vzali k chatě, kde už všichni čekali. Hned jak jsem vystoupila, šla jsem za svým přítelem Jiřím Teplým, který tam byl s jeho otcem panem MVDr. Jiřím Teplým. Pak jsme šli s panem Jílkem na guláš. Ale nejprve jsem si dala lesnici do auta. Pak jsme snědli guláš, který byl výborný. A šli jsme se s Jirkou kousek projít. Po chvíli na mě volal pan Jílek, že už je nástup. Já okamžitě zaspintovala k tátovi pro klíče od auta, běžela jsem pro lesnici, málem ještě spadla. Vzala jsem rychle lesnici a doběhla jsem na nástup k trubačům. Zatroubili jsme Šporkův pochod a vrchní rozhodčí začal hodnotit zkoušky.

Počasí nám moc nepřálo, pořád mrholilo a pak chvílemi svítilo slunko. Na zkouškách bylo 12 psů, z nichž obstálo pouze 10 psů. Náš Bonny rovněž obstál. Výsledné ohodnocení bylo III. cena 59 bodů. Po vyhlášení všech psů bylo všem poděkováno. Zejména kvartetu trubačů, kteří celý den v lese trúbili. Ihned po vyhlášení Jirka s panem Teplým jeli domu. Rozloučila jsem se, dala si lesnici do auta a na chvíli jsem šla zpět za tátou. Táta taky říkal, že se rozloučíme a pojedeme. Tak jsme se pomalu loučili. Slýchávala jsem, že to bylo krásné trubení. Nakonec jsme se loučili s Josefem a Lukášem, kteří mi řekli, že trúbím výborně a že v tom mám pokračovat. Nastoupili jsme do auta a odjeli jsme.

Na tyto zkoušky mám výborné vzpomínky. Vyzkoušela jsem si zde hrát s více lidmi. Úspěšně zde taťka a Bonny složili zkoušky. Našli jsme zde i výborné přátele.

7 Fotografie

Ilustrace 7: Nástup na ZN

Ilustrace 8: Podání hlášení před vykonáním zkoušky

Ilustrace 9: Hodnocení rozhodčích při provádění zkoušky

Ilustrace 10: Předávání diplomu vrchním rozhodčím Janem Kesnerem

Ilustrace 11: S diplomem po úspěšně vykonaných zkouškách

Ilustrace 12: Trubačské kvinteto na začátku BZ

Ilustrace 13: Po vylosování čísel

Ilustrace 14: Vyhlášení výsledků zkoušek

Ilustrace 15: Předávání diplomu

Ilustrace 16: Trubačské kvarteto

8 Závěr

Závěrem chci říci, že mě tato absolventská práce velmi bavila. Psala jsem to, co mě baví a pěkně mi to utíkalo od ruky. Napsala jsem zde své zkušenosti a poznatky, kterých jsem nabyla. Někdy je to s těmi psi o nervy, a když neposlouchají, tak je to ještě horší. Do psa člověk prostě nevidí, každý je jiný, ať rasou, povahou a nebo poslušností. Pes je nejlepším přítelem člověka a tak to zůstane.

9 Použitá literatura

1. VOCHOZKA, Václav, Fotografie Vladimír DOLEŽAL a Ilustrace Oldřich TRIPES. *Jezevčáci v myslivecké praxi: výchova, příprava, vedení*. České Budějovice: Dona, 2000. ISBN 80-861-3677-9.
2. *Zkušební řád pro zkoušky lovecké upotřebitelnosti*; platný od 1. 4. 2014, Českomoravská myslivecká jednota a.s.
3. TICHÁ, Vladimíra a Jan TICHÝ. *Atlas plemen loveckých psů*. I. Praha: VEGA, 2003. ISBN 80-903186-0-6.
4. Rostislav Lidmila
5. http://ajkaradl.rajce.idnes.cz/Barvarske_zkousky_Borova_2014
6. <http://www.krmivo-brit.cz/brit-klub/katalog-plemen/psi/retrivri-slidici-a-vodni-psi/zlaty-retrivr/>